

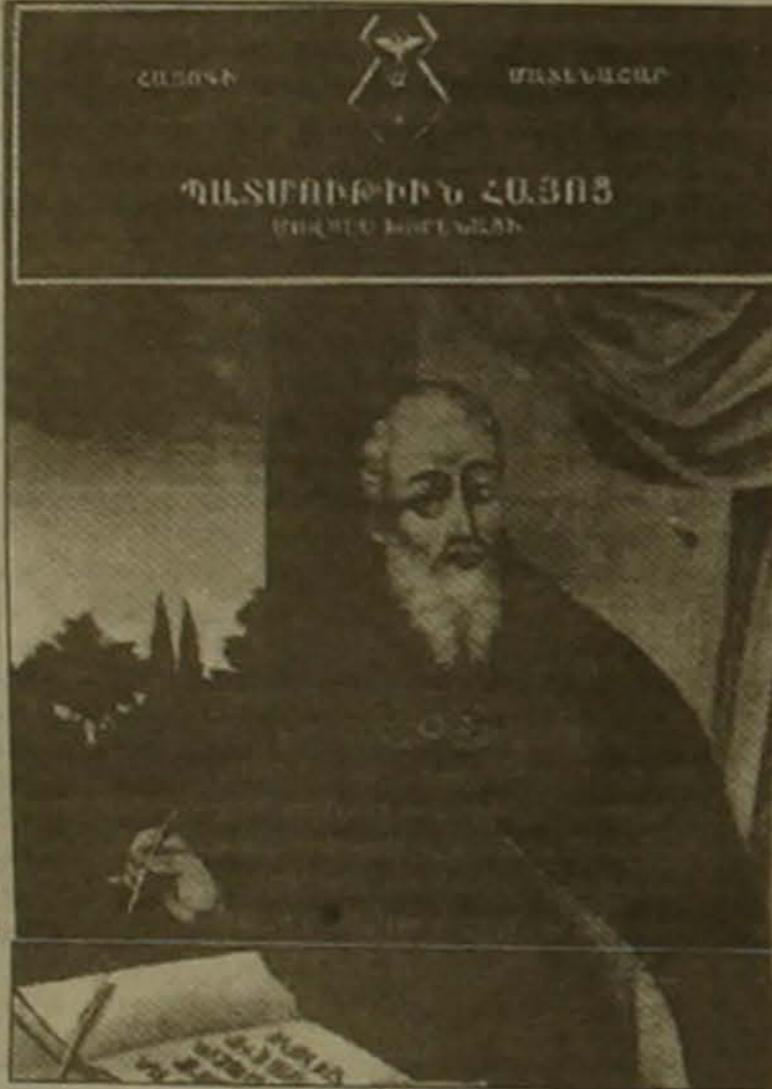
Ղայոց դասմության եւ ծօա-
կույրի որեւէ գործջի մասին
այնքան չի գրվել ու ասվել.
որտան Սովուս Խորենացու: Մի ամ-
բողջ գրադարան կարելի է կազմել
նրա մասին լույս տեսած ուսումնա-
սիրություններից հազարավոր հոդ-
վածներ, ակնարկներ, հարյուրավոր
մենագրություններ, ժողովածուներ,
ընագրի տասնյակից ավելի հրատա-
րակություններ եւ օսար բարգմանու-
թյուններ: Սովուս Խորենացու «Դա-
յոց դասմության» ընագիրն առ այ-
սօր լույս է տեսել 17 անգամ. Ամս-
տերնամ 1695, Լոնդոն 1736, Վենե-
տիկ 1752, 1827, 1841, 1843, 1865,
1881, 1955, Փարիզ 1845, Թիֆլիս
1881, 1910, 1913 (նույն տարում եր-

բյունը», որը Աս Սալիմասյանցի արեւելահայ թարգմանությունից (1940) արեւմտահայերենի և Վերածել Արփիար Գարամանլյանը: Արեւմտահայ թարգմանությունն, անուուչ, առաջինը չէ, եղել են նաև նախորդող հատվածական փորձեր, ինչպես օրինակ Ս. Կյուրծյանի (Կ. Պոլիս, 1913), Ա. Թթրոյանի (Բեյրութ, 1986) եւ այլոց կողմից: Ամենավերջին ուշագրավ փորձը դատկանում է Գր. Շահինյանին (Անքիլիս, 1996): Սակայն դրանի բոլորն էլ հատվածական թարգմանություններ էին եւ չէին ներկայացնում Պատմահոր գլուխգործոցն իր ամրողությամբ: Եվ ահա, ամբողջական թարգմանությունը դարձել է ի-

*Սովոր խռնացն «Հայոց
պատմոթյուն»-ը արևմահայրեն*

կու անգամ): Դելմար ԱՄՆ, 1981), Երեւան 1981, 1991; Աշխարհաբար թարգմանությամբ լույս է տեսել 10 անգամ. Ս. Պետրոսյանց 1889, 1897, Կահիրե 1953, Երեւան 1940, 1961, 1968, 1981 (նույն տարում երկու անգամ), 1990 եւ 1997. Թարգմանվել է հետեւյալ օժար լեզուներով՝ լատիներեն (Սոռկոհոլմ, 1723, Լոնդոն, 1736), ռուսերեն (Ս. Պետրոսյանց, 1809, Սոսկվա, 1858, 1893, Երեւան, 1991), ֆրանսերեն (Փարիզ, 1836, 1845, 1869, 1998, Վենետիկ, 1841), իտալերեն (Վենետիկ, 1841 նույն տարում երկու տարբեր թարգմանություններով, 1850), գերմաներեն (Ռեգենսբուրուց, 1869), հունգարերեն (Սամոսույ-վար, 1892), անգլերեն (Բարվարդ, 1978, 1980), Վրացերեն (Թբիլիսի, 1984), դարսչերեն (Երեւան, 1984):

Աղյական առաջարկություններ եւս (լիներեն, ուսմիներեն, խողաներեն, բուդարերեն, արաքերեն, թուրքերեն, ճադոներեն եւ այլն). Միջնադարյան ոչ մի հայ նատենագիր, բացի Ներսես Շնորհալուց, չի թարգմանվել այսիան լեզուներով: 1995 թ Խորենացիագիտությունը հարստացվեց ու համալրվեց եւս մի նոր թարգմանությամբ: Բեյրութում «Դայոգի» մատենաւրով լույս տեսավ Սովուս Խորենացու «Դայոց տամու-

բականություն եւ դրված է ընթեցողների սեղանին։ Թարգմանությանը կցված է մի փոքրիկ առաջարան (էջ I-VIII), որին հետեւում է բուն թարգմանությունը (էջ1-229)։ Առաջարանում հեղինակը, հետեւելով Աս. Մալխասյանցին, խիս համառոտ զերով ներկայացնում է Սովուս Խորենացու գործունեության ընդհանուր նկարագիրը, փորձում արժեքավայրեւ նրա Պատմությունը։

Առաջան արժանիքներին կամ
առանձնահատկություններին,
ինչպիսի դասեր է լինեն լեզ-
վաբան մասնագետների բն-
արկան առարկան։ Խիստ
տարակուսելի է, թե ինչո՞ւ
թարգմանվել է արեւելահայե-
րենից եւ ոչ թե գրաբար բնագ-
րից։ Որքանո՞վ է դա նոյտա-
կահարմար եւ որքանո՞վ է հա-
ջողվել. կարող են ասել միայն
լեզվաբան մասնագետները։
Սիայն նօենք, որ առաջարանի
հեղինակը դեմք է խիստ
զգույց լիներ Մալխասյանցի
տեսակետները մեխանիկորեն
վերաշարադրելու գայթակղու-
թյունից։ Դանցից իննիսը վա-
ղուց մերժված են խորենա-
ցիագիտության կողմից եւ կա-
րիք չկար հարության ենթարկե-
լու։ Դատկադես Սյունիի Խո-
րեա կոչված գյուղը Պատմա-
հոր ծննդավայր համարելու
վճռականորեն մերժված տե-
սակետը դարձյալ ուղանառու-
թյան մեջ դնելու միտումը։
Դայտնի է, որ այս տեսակետի ջատա-
գովները (Աս Մալխասյանց, Ա.
Դարաթյան եւ ուրիշներ) առաջ-
նորդվել են արհեստական, առավել
հոգական կառույցներով, բան հան-
տիւած են առաջարկություններուն։

Ինչեւ, անժիստելի է, որ ԱԵՐԿԱ
ԹԱՐՁՄԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ հայագիտական
հաճելի նորույթ է, խորենացիագի-
տությունը հարստացնող երեւութ:

ԴԵՐՅԱՆ ԱՐԵՎԱԿԻ

Քաղաքականությամբ զբաղվելու դժվարին գիտությունը

«Աներեսում»-Անի հրատարակչություն Սովորակայի միջազգային անկախ էգոլոգա-խղանքագիտական համալսարանի Հայաստանի ազգային բաժանմունքի խղանքագիտության ամբիոնի երաշխավորությամբ լույս է ընծայել խղանքագիտության դրոֆեսոր Արմեն Հովսեփյանի եւ Սիրակ Հովհաննիսյանի հեղինակած «Բաղախագիտական ակնարկներ» ժողովածուն: Առաջանութ ՀՅ ԳԱԱ ակադեմիկոս Լենորուս Խութեությանն օգտագործում է «Խղանքականագիտություն» բառեցը, որը «դոլիտոլոգիայի» առավել ճշգրիտ հայերենացումն է: Ավաղ, մեզանում, ինչու ժողովածուի առաջին խոկ ակնարկում նկատում է Արմեն Հովսեփյանը, «լայնորեն ընդունված է «Խղանքագիտություն» բառեցը», իրեւ գիտական գիտելիների այս բնագավառը խղանքականության մասին գիտությունը ընուռուելու հասկացություն, ուստի հեղինակներն «օգտագործել են երկու ձեւն է»: Միայ են արել, եւ դա, քանիքախտաքար, Երանց միակ սխալն է: Մնացած 16 ակնարկներում, որոնցից 11-ը դատկանում է Արմեն Հովսեփյանին, 5-ը՝ Սիրակ Հովհաննիսյանին, գիտական մեծ խորությամբ ու հրադարակախոսական ընլուկ ընթերցողին են ներկայացվում խղանքականագիտության ամենատարբեր ոլորտներին վերաբերող դիտակումներ՝ հաջողած հաւասարական ներևույնությամբ:

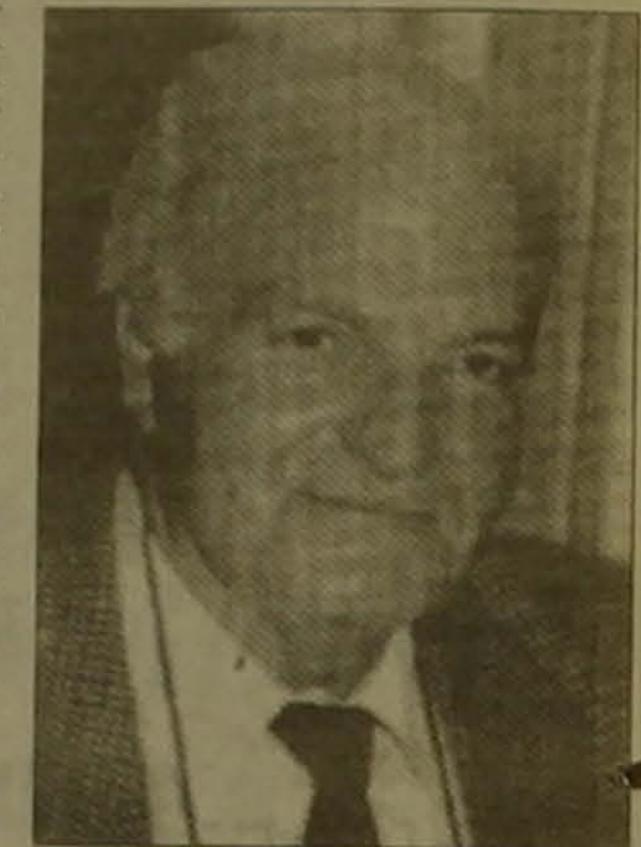
րա» (Արմեն Հովսեփյան), «Բարոյականության եւ բաղաբականության հարաբերակցությունը» (Սիրակ Հովհաննիսյան) հոդվածները։ Այսօրվա ներխաղական կյանքի երեսույթները հասկանալու համար մեծ արժեք են ներկայացնում նաև շատ այլ հոդվածներ՝ Ս. Հովհաննիսյանի «Երբ եինջո՞ւ է ժագում խղաբական զգնաժամը», Ա. Հովսեփյանի «Դասարակական կյանքը խղաբագիտության հայելում», «Բաղաբականությունը եւ բաղաբակցեցը», «Դասարակական կարծիք ծուռ հայելու մեջ կամ խառնութային սոցիոլոգիա» հոդվածները Մրանցում անողություն մերկացումներ կան սարկաստիկ մննադատություն, սակայն ավելի շատ՝ ուսուցողական սրտացակություն։

Բոլոր Երանե, ովքեր իսկաղես ու
զում են խորանալ Խաղաթականազի
տուրյան մեջ, սովորել Խաղաթականու-
թյամբ գրադպելու դժվարին արվեստը
այս գրեում շատ օգտակար բանեց կան-
նեն: Ի վերջո, հենց այդ նորատակու-
թի հրապարակ է իջև գրախոսվող ժո-
ղովածուն, ու ինչուն օրեւ տեղեկա-
ցանմ դատրաստ է նաև երկրորդ դրա-
կը, ուր Խնճարկման են դրվելու ազգա-
յին շահ, ազգային զաղափարախո-
սուրյուն, ազգային անվտանգություն
և ազգային արժանադաշտվություն
հասկացությունները:

ԱՐԵՎԻ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ծագումնվ հայ եկեղեցացին Հանդիպում Վահե Պողելիի հետ

Հանդիպում Վահե Գողելիի *hls*

Գողելի դուզիայում, բանզի նա իայ
է սոսկ ծագումով, իսկ մտածողու-
թյամբ եվրոպացի է: Եվրոպացի, որը
հրաշալի քարզմանել է նարեկացի, եւ
դրան նոյաստել է, որ իրեն՝ բանաստեղ-
ծին էլ հոգեհարազա՞ս է երկարվածու-
թյան գաղափարը, հոգու եւ մարմնի
մօւսական դայլարի թեմատիկան:

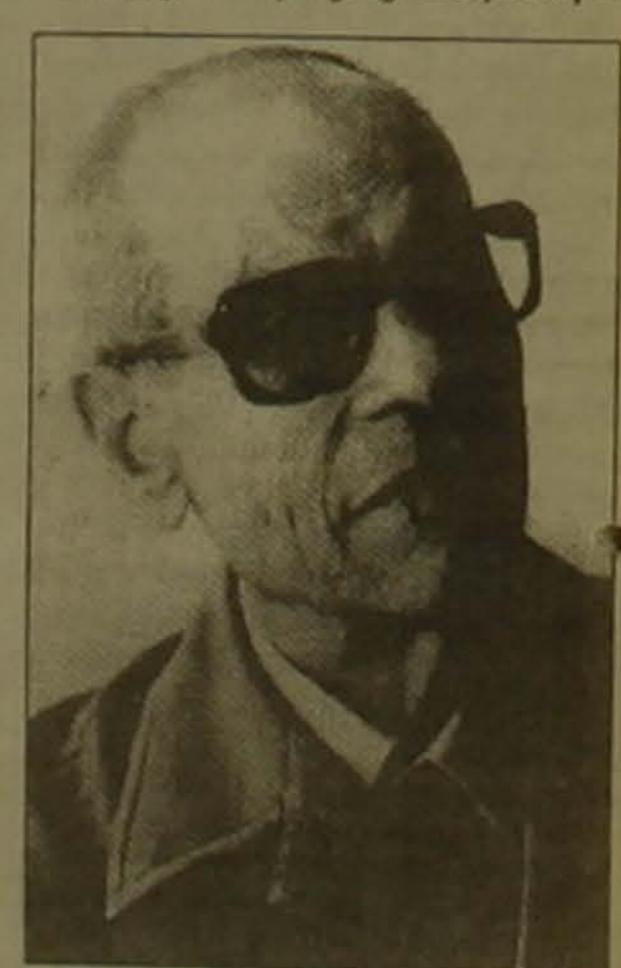
ի այ տուրպութեց միշ է Մայստա-
գես է գՏնել բոլոր օսարազգիների
կամ սփյուռի ներկայացուցիչների
հանդեղ, ովքեր այս կամ այն կերպ
ծառայություն են մատուցել հայ մշա-
կույթին: Դիմա Վահե Գոդելը հրատա-
րակության է նախադաւաստում Երի-
տասարդ բանաստեղծութիւն Սարինն
Պետրոսյանի բանաստեղծությունների
ժողովածուն՝ բարգմանված ֆրամսե-
րեն: Զուգահեռներ անցկացնելով
սփյուռի եւ հայրենիքի արդի դուզիա-
յի միջեւ՝ որն Գոդելը նշեց, որ լավ
ծանոթ չէ նոր սերնդի բանաստեղծնե-
րին, եւ դաշտառը, թերեւս, նաև Վառ
դեմենքի դակասն է: Իսկ իր աշխա-
տանիների մասին խոսեց կարծ ու հա-
մեսնութեն՝ ավելացնելով, որ բարգ-
մանի գործը համարում է նույնան
կարեւոր, որիան ստեղծագործելը. մեկը
մյուսի շարունակությունն է:

ШІЛЬС АРМІНІ

Յերեկույթ նվիրված
Եսպիր Մահֆուզին

THE SOUTHWESTERN

ԱԱՄԻՉՉՈՎԵԼԵՍ ԽԵՆ ՇՈՒՋԱՐՎՎԱԾ
ԽԱԿԻՒԾ ՏԵՍԱՖԻԼՄԸ ԳՐՈՂԻՆ ԱՎԵԼԻ
ՈՒՇԽԻՒԾ ՀԱՄԱՐԵԼԵՎԵԼԵՍ ԲԵՐԼԱՄՈՒՆԵՑԵՆ:

Տերեկույթի վեցում խոսի առնելով, որն Սամվել Կարաղեցյանը շետք ավելի հաճախ է ավելի ընդգրկուն նման հավաքույթներ կազմակերպելու անհրաժեշտությունը որպեսզի ավելի մոտիկից ծանրանման արարական աժխարհի հոգեցն աշխատի (Տ. 15).

զեւոր արժեթիվներին:

Դայաստանում Եգիղուսի դեսպանատան առաջին բարոնուղար դրն Նազիր Ֆուլադ Շահիֆի հիացական խոսնով էլ ավարտվեց հանդիդումը հոգեւոր նոր լիցի հաղորդելով արագականությունը գնահատող Ծերկանին:

